

Boros Eszter- Horváth Marcell

Válaszok a koronavírus-válságra Kelet-Ázsiában és Magyarországon

A COVID-19 egyedi kihívás elé állította a világot: egy rendkívül fertőzőképes kórokozó rombolásával kellett szembenézni egy minden korábbinál komplexebb globális rendszer keretei között. A pandémia és társadalmi-gazdasági hatásainak kimenetele még bizonytalan, ám a válaszok megfogalmazását rögtön a vírus feltűnésekor meg kellett kezdeni. Kelet-Ázsia és Magyarország első járványhullámban szerzett tapasztalatai egyaránt azt mutatják, hogy a válságból a szigorú egészségügyi intézkedések betartásán és a munkahelyek megőrzésén keresztül vezet a kiút. A vírus feletti kontroll megtartása lehetővé teszi a hosszabb távú strukturális változások megindítását is, így különösen a kisvállalati finanszírozás kereteinek javítását és a digitalizációt.

A kilábalás alapja: a hatékony járványügyi fellépés

A koronavírus-járvány fellángolásakor, 2020 januárjától Kína, majd Dél-Korea, Szingapúr és más kelet-ázsiai országok is **szigorú hatósági intézkedéseket** vezettek be. A kór terjedése nyomán márciustól az európai államokban, így Magyarországon is hasonló lépésekre került sor. **A széles körű kijárási és beutazási korlátozások, az új közegészségügyi szabályok és a gazdaság jelentős részének ideiglenes leállítása** mindenütt próbára tette a lakosságot és a vállalatokat. A nyárig kirajzolódó kínai, dél-koreai és magyar járványgörbe rámutat, hogy **az intézkedések fegyelmezett betartásának kulcsszerepe volt a vírus kontroll alá vonásában**, ami megteremtette a gazdaságok biztonságos újraindításának feltételeit. Ahol azonban a járványügyi fellépés késlekedett és/vagy a rendelkezéseket nem vették elég komolyan, a társadalmi-gazdasági károk és a bizonytalanság még az átlagosnál is nagyobbak (például USA, Brazília, Indonézia, Olaszország, Spanyolország).

A 2008-as világválság tapasztalataiból tanulva a világ legtöbb országa „megnyitotta a pénzcseppeket” a negatív gazdasági hatások megfékezésére. Kínában, Dél-Koreában és Szingapúrban nagyméretű költségvetési és monetáris stimulusra került sor, ahogyan Magyarország is átfogó gazdaságvédelmi intézkedéseket vezetett be. Az említett **kormányok és jegybankok** – a két gazdaságpolitikai ág összehangolt működtetésével – **a munkahelyvédelemre, valamint a kis- és közepes vállalkozások (kkv-k) támogatására** koncentrálnak.

Monetáris politika

A People's Bank of China (PBOC), a Bank of Korea (BOK) és a Monetary Authority of Singapore (MAS) intézkedései között nemcsak a kamatvágások, hanem a kereskedelmi bankok likviditását közvetlenül bővítő lépések is szerepelnek. Utóbbiak közül **mindhárom országban kiemelt jelentőséggel bírnak a kkv-hitelezést ösztönző refinanszírozási programok**. Kínában április végére 2,15 ezermilliárd RMB (kb. 307 milliárd USD) többletlikviditás vált elérhetővé a bankrendszer számára a kis cégek, illetve a járvány elleni küzdelmet szolgáló termelési, üzleti tevékenységek hitelezéséhez. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy **a kkv-k potenciális pénzügyi forrásai az óriási kínai GDP-hez mérten is érezhető mértékben** – a tavalyi GDP 2,1%-ának megfelelő összeggel – **bővültek**. A kis cégek talpon maradását **törlesztési moratóriumok** is támogatják. Kínában a hiteltartozások szüneteltetésének kifejezett feltétele **a munkahelyek megőrzése**.

A karanténidőszak hatásainak ellensúlyozására és a versenyképességi fordulat támogatására **a Magyar Nemzeti Bank (MNB) szintén kkv-finanszírozási programot indított**. Az áprilisban meghirdetett **NHP Hajrá! célzottan a kisvállalkozások kereskedelmi banki hitelezésének fellendítését szolgálja** 1,5 ezermilliárd forintos refinanszírozási keretével. A rendelkezésre bocsátható teljes likviditás a tavalyi **hazai GDP mintegy 3%-ának** felel meg. A kedvező feltételekkel (maximum 2,5%-os éves kamatláb, 3-20 éves futamidő) folyósított hitelek nemcsak **a COVID-19 miatti üzleti nehézségek áthidalására**, hanem **beruházásokra** is fordíthatók. Az MNB emellett nyáron két lépésben összesen 30 bázisponttal, 0,6%-ra **csökkentette az irányadó kamatlábat**. Ezen felül itthon is **törlesztési moratórium** segíti a gazdasági szereplők talpon maradását.

Fiskális lépések

A kelet-ázsiai költségvetési intézkedések fókuszja mindenekelőtt **a munkaerőpiac stabilizálása és a beruházások ösztönzése** – különösen **a digitalizáció, a klímavédelem és a nemzetközi egészségügyi együttműködés** terén.

A kínai vezetés szándéka egyértelműen a **jól célzott stimulus** ezeken a területeken, ami a hosszabb távú strukturális kihívások kezelését is elősegíti. Kiemelt szempont **a kkv-finanszírozás kereteinek javítása** és az eurázsiai kapcsolatok erősítését célzó új

„Egészségügyi Selyemút” kiépítése. A fiskális ösztönzés mértéke becslések szerint **akár a kínai GDP 15%-át is elérheti**, döntően befolyásolva a világgazdaság alakulását.

Dél-Korea átfogó gazdaságvédelmi terve a Korean New Deal, amelynek két nagy területe a **digitalizáció (Digital New Deal) és a zöld gazdaság (Green New Deal)**. A program keretében az ország 2025-ig összesen majdnem 100 milliárd USD-t kíván költeni olyan kulcsprojektekre, mint a digitális egészségügy és oktatás vagy a környezetbarát mobilitás. Szingapúrban szintén a digitalizáció fontosságát példázza, hogy a járványügyi kontaktkutatást mobiltelefonos applikációk és Bluetooth-eszközök (TraceTogether) segítségével tették hatékonyabbá. A városállam költségvetési programjai – a globális csomópont szerep jegyében – **kiemelt támogatásban részesítik a turizmust és a légi közlekedést**. Emellett **álláskereséshez és munkavégzéshez kötött** támogatásokkal segítik a munkaerő-piaci visszarendeződést.

Magyarországon a fiskális intézkedések sorából kiemelhetők a **leginkább sújtott ágazatoknak (pl. a turizmusnak) nyújtott források, valamint a munkabér-kiegészítő támogatások és a járulékfizetési mentességek**. **Május végéig a költségvetés összesen 1,52 ezermilliárd forintot szánt** a COVID-19 elleni egészségügyi és gazdaságélénkítő lépésekre, illetve az ezekhez is kapcsolódó adó- és családjogi intézkedésekre. Szeptemberben a kormány **a gazdasági növekedés fokozását célzó, új kétéves tervet** indít.

A járvány első hullámának tanulságai

A COVID-19 első hulláma alatti magyar és kelet-ázsiai válságkezelés elemei jelentősen egybecsengenek. A három fő párhuzamot **a szoros járványügyi kontroll, a kkv-k célzott támogatása, valamint a munkahelyteremtés** jelentik. Mind hazánk, mind az említett országok elmúlt hónapjainak lényeges tanulsága, hogy a lakosság körültekintése és fegyelmezettsége esetén a kilábalás megindulhat. A gazdasági aktivitás helyreállítását emellett **a jegybankok és a kormányok összehangolt lépései** biztosítják. Ugyan a COVID-19 igen kiszámíthatatlan helyzetet teremt, **az eddigi járvány- és válságkezelés komplex értékelése bizakodásra ad okot hazánk ellenállóképességét illetően**. (Az MNB által július 24-én közzétett Járványkezelési Versenyképességi Mutató [Pandemic Treatment Index, PATRI-X] rangsorában

Magyarország az első helyre került az EU országai közül.) A felkészültségnek köszönhetően pedig ismét több figyelem juthat a felzárkózás strukturális kérdéseire.

„Szerkesztett formában megjelent a Világgazdaság.hu oldalon 2020. szeptember 23-án.”